

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De Postrijder verschijnt s' dingsdags, s' dondersdags en zaterdags.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEGE, boekdrukker uitgever van dit blad, grootte markt, 20, en bij alle postdirecteuren.

Alle toezending van brieven, annonces, geld, enz., moet gefrankeerd zijn.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.

Een blad afzonderlijk, 20 centiemen.

De aankondigingen, per drukregel, 15 centiemen.

De reclamen, per drukregel, 25 centiemen.

TONGEREN, DEN 30 JANUARIJ.

Het gouvernement heeft wêr eene nieuwe subsidie gevraagd van 300,000 fr. ter voltrekking van de kostbare kerk van Laaken. Van die som moet er 150,000 fr. besteed worden aan zekere bouwingswerken, om de gevoigen te voorkomen van eene onderbreking der werken, en het overige moet worden gebruikt aan het meubeleeren en versieren der kerk. Het gouvernement kan op dezen oogenblik de som nog niet doen kennen, die er nog zal noodig zijn om het gebouw te voltrekken; want het is onmogelijk zich de complete plans en de schattingen te bezorgen van de werken, die nog moeten worden uitgevoerd.

Het is zeker in ons oog heel schoon, prachtige kerken en tempels ter eere der religie te zien oprichten; maar zegt het Handelsblad, dat verontschuldigt in ons oog te verkwestingen niet, die er voor die kerk reeds gedaan zijn.

Het gouvernement is op heel onvolledige plans voortgegaan, en komt nu in iedere sessie der Kamer eenige duizenden vragen, om het werk te voltrekken.

Wat wil de Kamer doen! Het gebouw is half op; hadde men geweten dat het zooveel miljoenen kosten zou, men zou nooit er in toegestemd hebben hem te bouwen; maar men kan nu toch al het uitgegeven geld niet in het water gaan werpen en ophouden met timmeren.

Schreeuwen staat vrij, maar geven blijft eene stilzwijgende konditie.

Aan het hoeveelste krediet voor de kerk van Laaken de Kamer reeds gekomen is, weten wij niet; maar het laatste is, zooals men ziet, nog niet gestemd; nieuw buitengewone kredieten zullen er gevraagd worden.

Of het dan voor eene kerk is of niet, wij vinden dat systeem van buitengewone kredieten slecht — allerslechtst, en dewijl het gouvernement er eene gewoonte van schijnt te willen maken, zou de Kamer eens eene doorslaande les dienen te geven en alle verdere subsidie, in een soortgelijk geval, weigeren.

Hetzelfde systeem heeft men toegepast op de fortifikatiën van Antwerpen, van welke wij zoo min het einde zien als van de geldverslindende kerk van Laaken.

Wij vernemen door den *Bien Public* dat er eene nieuwe verzending van vrijwilligers maandag laatst Gent verlaten heeft om te Rome te gaan dienst nemen onder de luistervolle standaards der II. Kerk.

« Vijftien dier kloekmoedige jongelingen, voegt het gentsche dagblad daarbij, kwamen van 's Hertogenbosch. Men had aldaar, ter hunner intentie, in de Kerk der eew. paters Redemptoristen, eene plegtige mis gecelebreerd binst dewelke allen tot de II. Tafel waren genaderd, in tegenwoordigheid van een overgrooten toeloop van geloovigen. Dat edelmoedig voorbeeld der aanstaande soldaten van onzen II. Vader Pius IX, afgekondigd van op den stoel der waarheid door eenen welsprekenden predikant, heeft onmiddellijk onder de aanhoorders talrijke zelfopofferingen doen ontstaan. Alles voorspelt dat het getal soldaten dat Noord-Brabant den Paus Koning gaat toezenden in evenredigheid zal zijn met zijne oude faam van verkleefdheid aan het katholiek geloof en aan den Stadhouder van Jesus-Christus.

« Te Brussel aangekomen hebben onze vijf-en-twintig zouaven zich verwoegd bij eene andere verzending van twaalf vrijwilligers, waaronder vier hollanders. De andere behooren tot de verschillende bisdommen van België.

« De wekelijksche belgische verzending bestond dan gisteren uit een-en-veertig mannen, niet medegerekend de heeren Flor, Bove en Vander Auwermeulen van Gent wier vertrek wij over drij dagen aankondigden.

« Wij vernemen dat de heer Della Faille, zoon van den heer Della Faille-Levergem, van Antwerpen, eersdaags naar Rome zal vertrekken, om als zoonaf bij de pauselijke troepen dienst te nemen.

« Volgens dat men ziet, de eene zelfopoffering trekt de andere naar zich, en wij

zullen welhaast met hoogmoed zien dat België rond den troon van Pius IX door een geheel bataljon Belgen vertegenwoordigd is. »

M. Carlos d'Alcantara, zoon van den graaf d'Alcantara vertrekt als vrijwilliger onder de pauselijke zouaven. Dit schoon voorbeeld zal gevolgd worden door vele aanzienlijke families van het land. Men meldt namelijk drij der edelste families van Limburg.

Een martelaar der liefde.

Toen onze landgenoten naar Mexiko vertrokken, bood zich een edelmoedige priester uit onze provincie aan zijnen bisschop aan, om hun, te midden van hun gevaarvol leven, den troost van den godsdienst en van de liefde toe te dienen. Die waarde priester is als slagtoffer gevallen van zijnen ijver in het hospitaal, verwoest door de typhuskoorts na eene zelfopoffering aan den dag gelegd te hebben, die geen enkel minuut verzwakt of verslapt is geworden en die hem aller harten had gewonnen. Wy ontvangen over die stichtende dood de volgende inlichtingen welke ontleend zijn aan eenen brief van eenen belgischen soldaat.

« Op het oogenblik dat ik u schrijf komt het regiment het vreedste verlies, dat het maar zou kunnen gevoelen, te ondergaan: onze lieve aalmoezenier, M. Coenegrachts is onder den typhus bezweken als slagtoffer van zijnen ijver en van zijne zelfopoffering. Met lijf en ziel volbragt hij de moeilijke en gevaarvolle zending welke hij vrijwillig op zich had genomen. Hij kende niets anders dan zijne arme soldaten. Dag en nacht was hij in de kazerne of in het hospitaal, waar hij de zieken aanmoedigde, hen troostte en hen bystond door zijne raadgevingen en door zijn geld; alles gaf hij aan de soldaten, zijn hemd zelfs zou hij gegeven hebben. Na zijne dood vond men slechts 7 ranten (456 fr.) en nogtans trok hij jaarlijks 7,200 fr. Hij was bemind van de armen der stad, welke hij zoo liefdierlijk verzorgde. Hij is gestorven den 5 november, om 2 ure namiddag, omringd van al de geestelijken die rond hem weenden.

« Zijne begrafenis heeft plaats gehad den 8; geheel de prestatelijkheid, de officieren van het regiment, al de notabiliteiten en de gegoede klas der stad woonden dezelve bij. Gansch het regiment was onder de wapens; de bisschop deed de dienst: de hoeken van het baarskleed waren gebonden door vier kapiteins. Het lijk werd begraven in de kelders Nuustra-Senora van de Guadeloupe (O.-L.-V. Kerk), gelegen op den oever van de Pasa. Deze onverwachte dood heeft ons allen met droefheid geslagen; ook, bij het lijkrede door eenen soldaat van het regiment weende overvloed iedereen, officieren en soldaten, op de grafsteede van den braven man die de echting en de liefde van elken heeft weten te winnen met zich, van den beginne, op de hoogte te plaatsen van de taak welke hij in die lastige en gevaarvolle zending vervuld heeft tot op het einde, ondanks de ziekte die hem afknaagde en ten gronde trok. »

« Wat zouden wij nog meer zeggen na zulken brief? God heeft hem tot zich geroepen, omdat hij de eeuwige kroon verdiend had. Alhoewel maar korte jaren geleefd hebbende, heeft hij onmiddellijk veel goet verrigt, *transiit benefaciendo*; zijne korte levensbaan was bezaaid met weldaden die hem zoo vroeg den hemel hebben doen ontsluiten. Troosten wij ons: onze vriend Coenegrachts ziet minzaam op ons neder uit de gelukkige eeuwigheid.

Eene gelukkige bedelares.

Over eenige jaren begaf M. V. P., een rijk koopman, zich naar het traditioneele feest van St-Cloud.

Na eenen dag in vermaak doorgebracht te hebben, keerde hij voldaan naar de hoofdstad terug, toen hij op den weg van Versailles, eenen man en een 15jarig meisje ontmoette, welke de openbare liefdadigheid inriepen in woorden welke men zoo weinig uit den mond der gemeene bedelares hoort, dat M. V. P. dengene ondervroeg die scheen den vader van het jonge meisje te zijn.

Hij vernam dat zij niet altijd in zulken treurigen toestand verkeerd hadden, dat hij en zijn kind, het eene ongeluk na het andere gehad hadden en alzoo tot de uiterste ellende waren gebracht.

M. V. P. door zulk een smartelijk schouwspel getroffen, stelde belangen in den toestand der arme familie. Hij behield den vader als beambte in zijn handelshuis en deed het jonge meisje in een jufvrouwen-pensionaat van Romainville plaatsen, ten einde er hare opvoeding te volledigen, welke plotseling onderbroken was, en die op het punt was gekomprometteerd te worden.

Gisteren werd de jonge en belangwekkende bedelares van vroeger de gelukkige echtgenoot van haren weldoener, en denzelfden avond gingen zij de plaats hunner eerste ontmoeting bezoeken, alwaar er door de zorgen van den braven echtgenoot een rijk en prachtig buitengoed was opgericht, als eene herinnering zijner goede daad, waarvan hij thans de billijke belooning ontvangt.

Een spook.

In het dorp K. had dezer dagen het volgende kurieuse geval plaats. Een hustrader, des avonds zich naar zekere plaats begevende, zag daar tot zijn schrik een wit voorwerp, naar het scheen in zittende houding. De man van den schrik spoedig bekomen sprak het spook dus aan: « Spreek, as't goed is. » Het spook antwoordde niet, maar zweeg, zelfs op het drij herhaalde kommando van den man. Deze gaat nu in huis en komt spoedig met een scherp bijl gewapend terug. Hij zegt nu tot het spook: « Spreek, divell! anders sloon ik ta. » Maar het spook zweeg weder, en nu volbracht de man zijne bedreiging; hij trof het spook zoo goed, dat het inwendige er van hem om de ooren spatte. En wat was nu het spook? Niets anders dan... een zak met meel, dien de kondukteur van den daar voorbij komenden wagen er had neêrgezet, omdat de deur gesloten en er niemand te huis was, denkende, dat de gedresseerde hem daar wel vinden zou. Dat de ze spookhistorie veel stof tot vroolijheid geeft, is licht te begrijpen.

Winter in America.

In de Vereenigde-Staten van Noord-America is de winter met zulk eene buitengewone strengheid ingevallen, dat men in de laatste eeuw zich daarvan geen voorbeeld herinnert. Den 8 januarij stond de thermometer 12 graden onder zero. Ten gevolge dezer buitengewone koude heerscht dan ook in de Zunderlijke Staten eene jammerlijke ellende. Ruim een miljoen blanken en negers in die Staten zijn, naar men berekent, van voedsel en woning onthoofd. De vereeniging welke zich het lot der vrijgemaakte slaven aantrekt, ondersteunt 200,000 behoevigen. In Alabama lijden, luidens de opgave van den gouverneur van dien Staat, 130,000 menschen gebrek aan al het noodige; in Arkansas 200,000 dat is bijna de geheele bevolking; in Virginia 80,000 en zoo is het overal. Hoe al die ongelukkigen in het leven moeten blijven (schrijf de berichtgever), weet de hemel; want honderden en duizenden hunner kan zelfs de bestgezinde liefdadigheid niet bereiken.

Verslag over de dooden en gekwetsten gedurende den oorlog in America.

De oppergeneesheer van de legers der Vereenigde-Staten, heeft zijn verslag doen afkondigen. De dokumenten, welke hij ontvingen heeft, hebben hem slechts toegelaten de jaren 1861 en 1862 te bevatten. In afwachting dat men ons welhaast de volledige statistieken van de dooden en gekwetsten, gedurende den gansch amerikaanschen oorlog geeft, zijn de cijfers welke er geleverd zijn over de twee eerste jaren dier verschrikkelijke worsteling, zeer belangrijk, vooral voor die welke zich met de geneeskunde bezig houden.

« In 1861 en 1862 waren er 187 470 gekwetste soldaten, welke geneeskundige operatiën ondergingen. Die operatiën zijn met zorg in het verslag geklasseerd, met noties, welke de verschillende ziektekundige omstandigheden er op betrekkelijk aanduiden.

« Er waren 9705 gevallen van afzetting, door den dood gevolgd. De ziekten hebben ongeveer 57,000 soldaten gedurende de twee eerste jaren van den oorlog meêgeleefd, dit is te zeggen vijftmaal zooveel als er de dood in het burgerlijke leven wegrukt. Het leger heeft inderdaad, door de ziekten alleen, 49 mannen op 1000 in 1861 verloren en 65 op 1000 in 1862. En nog zijn in dit getal met begrepen diegenen, welke als krijgsgevangenen in het zuiden sterven, of die welke uit oorzaak van natuurlijke onbekwaamheid weggezonden werden.

« Er was gemiddeld een tiende van het effectief zieklijk, en het algemeen getal der behandelde, erin begrepen de gekwetsten, beliep 878,918 in 1861, en 1,711,803 in 1862. De noodlotige ziekte was de *kamp-koorts*, een soort van typhus welke in twee jaren 20,000 man wegrukt en de bloedloop, ten gevolge van welken er 12,000 soldaten stierven. Er waren te gelijker tijd 200 hospitalen, welke meer dan een miljoen zieken en gekwetsten opnamen, die beurtelings in de 137,000 bedden dier hospitalen geïerde werden.

Men schrijft uit Hasselt 28 januarij: Verscheidene vragen om vergunningen van ijzeren wegen te bekomen in de provincie Limburg, zijn onlangs bij het gouvernement ingediend.

Een dertelze zou de Kempen doorsnijden van het noorden naar het zuiden en van het oosten naar het noorden, door twee lijnen die meer rechtstreeksch de lagere Maas in gemeenschap zouden stellen met Luik en het overige van het rijk, van den eenen kant, en die van den anderen kant, de Schelde te Antwerpen zou verbinden met den Maas en den Rijn.

Eene andere linie zal uit Thienen vertrekken, zich door St-Truiden naar Leen richten, te Tongeren en te Maastrecht uitkomen, waar zij den ijzeren weg dezer stad te Dusseldorf en te Keulen zal vervolgen.

Eindelijk, eene derde linie zal Tongeren aan Hasselt verbinden, om gevolg te maken dergene die men daarstelt van Hasselt naar 's Hertogenbosch, en die den rechtstreekschen weg van Luik naar 's Hertogenbosch zou volledigen.

« Over eenige dagen werd er te Moll een gevaarlijke stier verkocht aan eenen slagter van Turnhout. Zoohaast men het woordende hier te buiten bracht was men verplicht het los te laten om zich van ongelukken te bevrijden. Het beest heeft naar willekeur velden en dorpen doorloopen, zonder dat iemand zijnen loop durfde stuiten. Eindelijk geen middel ziende om het te vangen, heeft men het te Dessel in de Kleinheide dood geschoten.

« Men schrijft uit Verviers, 28 januarij: Onze koophandels-kamer heeft het voorbeeld van Richard Cobden, de apostel van den vrijhandel, op eene plegtige wijze ingehuldigd. Van de 22 koophandels-kamers, welke ons land bezit, waren er 21 door afgevaardigden vertegenwoordigd; die van Doornik alleen had zich onthouden.

Spanje, Frankrijk, Duitschland en Engeland waren er onder ander vertegenwoordigd door M.M. Quijado, Garnier, Say, Horn en Brady.

« Men schrijft in eene briefwisseling uit Brussel:

Bijna al de buitengewone gezanten die gelast zijn geweest met de troonbestijging van Leopold II aan de vreemde mogendheden te gaan bekend maken, zijn teruggekeerd. Zij hebben de vreedzame betingnissen van vriendschap voor onze dijnastie en voor onze nationaliteit ontvangen. Vooral heeft M. Dolez een gulherzig onthaal genooten van wege den Koning van Holland. « Ik » achtte den overleden Koning zeer hoog, heeft » Willem III gezegd, maar ik kenster ook eene » groote achting voor Leopold II en, even als » hij geboren te Brussel, gevoel ik voor hem » eene broederlijke gegenueend. Ik heb waar » schijnlijk in Belg vrienden, vrienden van » mijn huis; zeg hun wel, dat ik als een dienst » vrage mij krachtigdadig te verdigen tegen » degenen, die mij zouden verdedken en duim » gronds van het belgisch grondgebied te bege » ren.

« Men schrijft uit Bergen, 26 januarij: De onderstandskommissie, ingesteld ten gevolge der ramp in de koolmijn der *Charolieres*, te Dour, heeft haar verslag openbaar gemaakt, waartoe wij het volgende overnemen:

« Men weet dat er 57 dooden en vier zwaar gekwetste slachtoffers zijn geweest. De ontvangene sommen beliepen tot 243,147 fr. 87 c. De onderstand is in twee categorieën verdeeld; bestendige onderstand aan weduwen en onderlingen en tijdelijken onderstand aan de overigen. In de eerste categorie, ontvangt elke weduwe, zoowel van de inschrijving als uit de voorzieningskas, jaarlijks 400 fr. en 84 fr. per kind meer dan 12 jaren oud; 32 huizegenoten ontvangen pensioenen; 26 personen tijdelijken onderstand. Maar als die pensioenen zullen uit zijn, zal er een kapitaal beschikbaar blijven van 185,000 fr.

« De commissie heeft niet gearzeld andere slachtoffers als degene van Dour van die gelden te laten genieten. Zij heeft 1000 fr. aan de slachtoffers der ramp van *Gerard Cloes* gevonden en den wensch uitgedrukt, het kapitaal dat haar overblijft, te gebruiken tot het inrichten eener fondatie, waarvan de inkomsten zouden bestemd zijn om de huizegenoten der slachtoffers van rampen, in de koolmijnen van België voorvalende, ten gevolge van grauwsuur of overstromingen, te ondersteunen. Om de gewone slachtoffers van ongelukken te helpen, zegt de commissie, zou men een overgroot kapitaal moeten hebben. In de koolputten van Bergen alleen, komen alle jaren 100 werklieden om het leven en er zijn meer dan 19,000 gekwetsten; derwijze dat de interest van 185,000 fr. naarwelijks eenige centimen voor hunne huizegenoten zou opbrengen, waarvoor de voorzieningskas van tienegauwen jaarlijksch 320,000 fr. uitgeeft.